

Fixar la imatge

Ha costat acceptar de ple dret la fotografia en el país de les belles arts. Ha calgut superar la querella –avui perfectament obsoleta– sobre la reproductibilitat de l'obra d'art i deixar de desconfiar de la mediació de l'instrument tècnic entre l'artista i el seu objecte, perquè la fotografia adquirís reialesa. De fet, ha estat quan el poder abassegador del visual ha amenaçat la imatge que s'ha reconegut la necessitat de fixar-la.

Perquè aquesta és la realitat que ens trobem: el visual com a referència que passa de pressa i ens fa córrer al seu darrere esperitats, sense deixar-nos, amb prou feines, temps de guardar la imatge en un petit racó de la memòria. I és en aquest moment i en vista d'aquesta amenaça que la fotografia és cridada per recuperar el ple sentit de la imatge, el seu poder intensiu i extensiu. Tanmateix la imatge és el que fixa. I d'alguna manera hem de posar fites a la nostra consciència si no volem que l'imaginari se'ns desplomi, sotmès a la força centrífuga del visual.

No es tracta, doncs, de dur la fotografia al museu, és a dir: a mig camí del cementiri i de la transcendència. Es tracta de mostrar-la perquè ens ajudi a orientar-nos en el maremàgnum visual que ens embolcalla. Com si ella ens hagués de donar els referents a priori per a la interpretació de la confusió que el Babel visual genera. La fotografia elevada a la condició d'obra d'art ha de dibuixar la petita mitologia que configura el nostre imaginari.

I, de fet, aquest és l'exercici que hem proposat als artistes, als fotògrafs, d'aquesta exposició. Per delimitar el seu treball els hem posat dues discriminacions o condicions: la posició i l'objecte, el vol i la ciutat. En realitat, per més que puguin dir les aparences i la retòrica gremial, no hi ha obra d'art sense limitacions, perquè la limitació per començar som ja nosaltres mateixos. Avioneta i Barcelona, heus aquí els paràmetres establerts. La resta queda a les mans del gest creador dels fotògrafs, del valor afegit que són capaços d'incorporar al clic de la càmera.

El resultat: imatges per fixar, des del cel, la Barcelona que bull i que canvia. Imatges que apel·len directament a l'imaginari, per reconèixer no una sinó moltes Barcelonès, no una totalitat sinó una part, un detall, un moment, un clic de la ciutat que camina sota les ales de l'avioneta. Sortir a fora per buscar imatges representatives del de dins. La globalitat que la posició aèria permet no suposa la pèrdua de la noció del detall. No hi ha totalitat en l'art. Hi ha el poder de la imatge. I la imatge ve de mirar i mirar, fins que una idea s'impregna amb més força que les altres: la retícula, el fragment, la mutació paisatgística de la ciutat, la discontinuïtat, la ruptura ordenada, la combinatòria, les línies abstractes, apareixen com a joc de formes bàsiques. No és precisament això l'art, la formalització de la realitat?, no és donar forma al caos?, no és recuperar les formes fonamentals ocultes en la diversitat? El vol dels nostres fotògrafs és un vol d'artista, en el sentit més convencional: fixar una forma, com si es tractés de fitar un territori. I és que amb l'art delimitem la pròpia casa, la casa dels homes, pel vell procediment de marcar amb referències formals clares les quatre cantonades.